

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Ključ do napredka je čimnost

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

Ključ do zmage je čimnost

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloga tlači

ŠTEV. (No.) 79.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 8. JULIJA SATURDAY, JULY 8), 1922.

LETO (Vol.) VIII

Velik triumf Chicaških Slovencev.

(Nadaljevanje.)

Nekako ob pol dveh so se začela društva zbirati za popoldnansko slavnost. V tem so prišla tudi So. Chicaška društva na posebnih avtomobilnih skupaj s svojim začasnim župnikom Rev. Beneventum Winkler OFM. Točno ob devetih so se društva razvrstila v parado in začela korakati ob pritrkavanju zvonov in igranju štirih godb na mesto, kjer se zida šola. Vsa društva so bila razvrščena na odru. Tu se je videlo, kako velika stavbo bo. Samo del prvega stropa je bil narejen, pa so vsa društva imela prostor. V tem so prikorakali s svojo lastno godbo tudi Kolumbovi vitezi Bishop Ketterlejevega Councila, nekako 600 mož. Slednjič množica ljudstva se je zbrala okrog poslopja, tako da je bilo na tisoče ljudstva. Za otroci so prišli strežniki, nekako 50 po številu z duhovščino, slednjič opat Rt. Rev. Valentin Kohlbeck OSB. ob asistenci Rev. Fr. Blanko OFM. in Rev. Benvenuta Winkler OFM. in deset drugih duhovnikov. Pri oglednemu kamenu so že stali vrli in izborni Jolietki pevke in pevci pod vodstvom svojega spretnega pevovodje Mr. M. Cvenka in so zapeli krasno pesem "To je Gospodov dan." Po pesmi je bil blagoslov ogelnega kamena, katerega je stavbenik takoj uzidal. V kamen smo uzidali kratko zgodovino šole, kako se je začelo, katere težave smo imeli, kako so ljudje prispevali in kdaj je bil ogeljni kamen blagoslovljen. Celo listino je krasno naslikal in napisal Rev. Fr. Blanko, na močni pergamentni papir V zabojček smo dli tudi sedanjí ameriški in jugoslovanski denar, kajti ako bi se tekom stoletij, ko bo stavba stala, pokvarila pisava na pergamentu, da bi se ne dalo čitati, ali ako takrat nihče slovenskega ne bo znal čitati, vedeli bodo po kovnemu denarju, katerega leta je bilo to. Uzidali smo tudi po en iztis naših listov, ki so značilni za sedanjo dobo in razmere med ameriški Slovenci. Takoj po blagoslovu je zapela posebno pesem naša domača "Adrija" pod vodstvom organista Mr. Ivana Račića. Rev. Fr. Mažir je nato nastopil na ozaljšanem odru in nagovoril navzoče in sicer najprej v angleščini potem v slovenščini in povedal, kako važen dan je danes za katolike Chicaškega mesta, zlasti te okolice, pred vsem za Slovence, in potem je pojasnjeval v slovenščini veliki pomen katoliške vzgoje. Rekel je, da je ogeljni kamen blagostanja vsake države in vsakega naroda, kakor vsake družine, kakor tudi vsakega posameznika na svetu — katoliška vzgoja. Katoliška šola bo ogeljni kamen tudi vaše župnije. "Dokler tega ogelnega kamena ni bilo, tudi Vaša župnija ni imela prihodnosti, ne obstanka". Po njegovem govoru je nastopil domači gospod župnik in se zahvalil vsem sosedom, da so tako lepo okrasili svoje hiše in nam izkazali

svoje spoštovanje in svoje prijateljstvo. Potem je pa prosil navzoče naj grede vsi k oglednemu kamenu in naj vsak udari s kladivom po kamenu v znamenje, da je z nami solidaren objednem naj pa vsakdo odda svoj dar, da nam pomaga pri velikanskih stroških, katere imamo. Nato se je razvrstila lepa in veličastna parada, kakoršne ta okolica morda še ni videla 15 velikih društev s zastavami se je razvrstilo v slovesen sprevod po mestnih ulicah in so javno priznali, da verujejo v katoliško cerkev, da so prepričani, da katoliški otroci spadajo samo v katoliško šolo. Maršali Mr. John Trselič in pomožna maršala Mr. John Žefran in Mr. Silvester Hrastar, načelnik našega "Orla" in Mr. Slana iz Waukegana, vsi na konjih, so urejevali parado. Najprej je šla ameriška zastava skupaj s slovensko trobojnico. Za njimi je šla Orlovska godba slovaškega "Orla." Potem so šli "Vitezi sv. Jurija" uniformirano društvo iz Waukegana in "Vitezi sv. Florijana" iz So. Chicago. Nato so šli Kolumbovi vitezi s svojo godbo, za njimi društvo sv. Jožefa šte. 2. iz Joliet, zastopano po izvanredno veliko članih, društvo "Sv. Genovefe", žensko društvo, št. 108., KSKJ. iz Joliet, društvo Sv. Družine, št. 1. iz Joliet, društvo Joliet, pevsko društvo, društvo sv. Florijana šte. 44., KSKJ. iz So. Chicago, društvo Sv. Jurija iz Waukegana. Za četrto godbo so šla naša domača društva: društvo Sv. Štefana šte. 1., KSKJ., društvo Sv. Alojzija št. 47., KSKJ., društvo Sv. Jurija št. 85., COF., društvo Zvon, šte. 70., JSKJ., društvo "Sv. Križ", Prekmursko društvo, in slednjič društvo Sv. Ivana Krstitelja, s svojo novo zastavo. Nekaj veličastnega je bila ta parada in srce nam je igralo veselja, ko smo gledali te množice naših vrlih mož in žena iti za slovensko in ameriškansko trobojnico in za križem javno po mestnih ulicah. O, ne, ne, vi brezverski rdečkarji mesta Chicago, ki ste gledali izza oglov vso to parado, ne, ne videli ste lahko, da niste še veliko dosegli med slovenskim ljudstvom s svojimi pogubonosnimi nauki, da Slovenec ni še brezverec, da se probuja! Ste čuli te možke korake in to godbo? Ali vam ni glasno kričala na uho — ne, ne boste nas! Da! Da bi se dalo, kaj tako veličastnega v Chicagi, v sredi rdečega gnezda, prirediti — tega nismo mislili. In vendar se je! In med gledalci ob strani smo videli veliko obrazov, ki niso več naši, ki so pa ta dan čutili, da niso na pravi poti, da ni njih tabor, v katerem so, temveč da spadajo nekam drugam — nazaj za križ, nazaj med katoliške Slovence, nazaj med poštene ljudi!

Parada se je razvrstila po 22. ul. na Wood, 23. Street, Hoyne, 21. Pl., Ashland in W. 18. ul. v Česko-ameri-

(Dalje na 3. strani.)

RAZNE NOVICE.

PRVI UPORNI POJAVI ŽELEZNIČARSKIH STAVKARJEV.

Chicago, 7. julija. — Sinoči so se pripetili v tukajšnjem mestu prvi izgredi, ki so jih povzročili delavci, ki so bili zaposleni po kurilnicah in raznih železniških reparacijskih delavnicah. Na Woodlawn avenue je baje bilo zbranih nad 1000 oseb, ki so hoteli demonstirati v prid stavke. Kakor pravi prvo poročilo, so demonstrati pobili več šip po stanovanjih stavkokazov. Na lice mesta je bila poklicana policija, ki je razpršila demonstrate. Oblasti so prepričane, da je vse to povzročeno po radikalnih agitatorjih, ki izkoriščajo ubogo delavstvo.

PODOBNI IZGREDI V DECATUR, ILL.

Mejtem je bila poslana brzozavka tudi iz Decatur-ja v Springfield generalnemu adjutantu, da se je bati resnih izgredov tudi v tem mestu. Prvi pojavi so se pojavili v četrtek popoldne, ko je skupina "shopmen" stavkarjev razorožila dva stražnika, ki sta stražila kurilnico in reparacijsko delavnico Wabash železnice. Demonstracija bi bila dosegla svoj višek, ako bi ne bil k sreči dospel pravočasno na lice mesta predsednik tamkajšne lokalne unije železničarjev Mercer, ki je pozival stavkarje na razid.

UPOR V ZGORNJI ŠLEZIJI.

Berlin, 7. julija. — Glasom poročil iz Oppelna v Zgornji Šleziji je izbruhnil upor med tamošnjimi domačimi, med Nemci in Slovani. Demonstracije so dosegle tak višek, da je bilo potreba radi javnega reda poklicati francosko vojaštvo, ki je nastavljeno v plebiscitnem okrožju, da je stopilo vmes in naredilo mir. Francozi so oddali par salv, s katerimi so usmrtili pet Nemcev.

RUSKA DELEGACIJA PONUJA KONCESIJE.

Haag, 7. julija. — Ruska delegacija je ponudila evropskim državam nad pet sto koncesij njenih oljnatih vrelcev, rudnikov in drugih industrij, ako jim zavezniki dovolijo 1. milijardo in pet sto tisoč dolarjev posojila.

NEMCIJA NA ROBU FINANČNEGA PROPADA.

Paris, 7. julija. — Po izjavah reparacijske komisije, ki je proučila finančno stanje današnje Nemčije, se Nemčija nahaja na robu gospodarskega propada. S tem je padla na rame zaveznikov nova skrb, kako bodo oni prejeli svojo vojno odškodnino od Nemčije. Razni veččarki se trudijo na vso moč, da bi rešili deželo pred popolno bankrupcijo, katera bi gotovo zadala celi Evropi strašni udarec v finančnem vprašanju.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

BOLJŠE RAZMERE V ALABAMI.

Albany, Ala. — V tukajšnjih železniških reparacijskih delavnicah je bilo vzeti na delo več delavcev. Gradnje ulic in deželnih cest se je pričelo, ki bo tudi potrebovalo več sto delavskih moči. V splošnem tukaj ni brezdelja.

TUDI V ARIZONI JE DELAVSKO STANJE BOLJŠE.

Po Arizoni se delo počasi odpira. Rudniki zopet obratujejo in lastniki najemajo vedno več delavcev. Ako bo izboljševanje nadaljevalo svojo pot, bo brezposelnost v kratkem izginila iz med nas.

DELAVSKI POLOŽAJ V CALIFORNIJI UGODEN.

San Francisco, Cal. — Tukajšnji delavski urad poroča, da je veliko povpraševanje po farmerskih delavcih, ki bi jih rabili za obiranje sadja in konserviranje istega. Šoferji so še vedno na stavki radi znižanja njih plač s \$5 na \$4 na dan. Vendar, kakor kaže, bodo zmagoslavni izšli iz boja.

DELAVSKI POLOŽAJ V IOWA.

Des Moines, Ia. — Tukajšnja Fordova tovarna kjer sestavljajo avtomobile je vzela na delo okoli 600 delavcev. S tem se je brezposelnost znatno znižala in v kratkem, kakor se sliši se bo zaposlilo še par sto delavcev.

NADULIČNI ŽELEZNIČARJI BODO POMAGALI POULIČNIM ŽELEZNIČARJEM.

V slučaju, da bi ne prišlo do sprave med lastniki pouličnih železnic in pouličnim železničarji in v slučaju, da nastane stavka, bodo nadulični železničarji priskočili na pomoč pouličnim železničarjem. Tako se je danes izjavil predsednik William Mylan unije naduličnih železničarjev.

ŽELEZNIČARJI ŽELE SPRAVE

Predsednik združenih ameriških železničarjev B. M. Jewel je danes povdaril v svoji izjavi, da je on in organizacija, katero zastopa, vedno pripravljena za pobotanje radi spora, ki je nastal vsled tako velikega znižanja plač železničarjem. Ako železniške družbe imajo dober namen, naj pridejo z njim na dan, da se to vprašanje reši čimpreje mogoče.

O PREGOMARSKIM STAVKI.

Konferenca, ki jo je sklical predsednik Harding ni rodila nikakega saup. Premogarji so zavrgli vse predloge za manjše število okrožij. Kake korake bo podvzela vlada v bližnji bodočnosti glede tega vprašanja, je težko prerokovati. Eni trdijo, da bo vlada najbrže zasegla premogorove in poklicala premogarje nazaj na delo za staro plačo. O kakih definitivnosti pa nihče ne zna.

IZ JUGOSLAVIJE.

Nov spor — nov davek. Belgrad, 30. maja. — Med ministrom dr. Kumanudijem in finančnim odborom je nastal spor zaradi povišanja zemljiškega davka, ki ga je finančni minister zahteval, odbor pa odbil. O tem sporu je demokratski klub že ponovno razpravljaj. Dr. Kumanudi zahteva, da se to povišanje uredi že letos, ker nujno potrebuje kritja državnih izdatkov. Zdi se, da bo odbor na zahtevo finančnega ministra pristal.

"Podlaga države." Prejeli smo naslednji dopis: Pod naslovom "Novo vojaški upor" je poročal "Novi Čas" po sarajevski "Večernji pošti", da se je uprl en bataljon vojakov 29. pešpolka v Baru radi zelo slabe hrane in zelo slabega stanovanja. Pravnice čudnega! Razmere pri tem polku morajo biti nekaj groznejše. Slučaj je nanesel, da sem ravno tisti dan, ko je bila priobčena gornja vest, imel priliko govoriti z možem, ki se je na lastne oči in lastna ušesa prepričal, kako se godi našim fantom pri nekem drugem bataljonu imenovanega pešpolka v T. — Dotični gospod mi je pripovedoval:

Nesnaga pri tem bataljonu je taka, da se ne da popisati. Slamnjace — še z ono slamo, ki so jo pustili Avstrijci vso preperelo in gnilo, že same povzročajo vse mogoče bolezni. Vođe nimajo niti za pijačo, kaj šele za umivanje i snaženje. So brez vsakega perila; uši toliko in stenic, da jim pridvigavajo oedejo in obleko. Hrana se ne more imenovati hrana, kolikor je sploh prejemajo. Večinoma vsi fantje imajo kožno vnetje, takozvano "srbečico", pri kateri je koža kakor podpluta s krvjo. A proti temu ni odpomoci. Sam major-poveljnik tega bataljona (mora biti že izjema) se je zgražal, a pomagati — pravi — ne more. Torej je korupcija le na višjih mestih.

Pri ravno tem bataljonu v T. je umrl sin nekega znanega Ljubljanačana, ker ni pravočasno dobil zdravniške pomoči. Ni smel biti bolan! In narednik se je celo izrazil, da naj "krepa." To so v resnici krasne razmere v naši armadi, ki žre milijarde, a oni, ki tvorijo armado (višje seveda izvzeti) stradajo in trpe celo željo nagi, bosi, polni golazni in umirajo brez pomoči, povrh še opsovani in zaničevani.

Gospod, ki mi je pripovedoval te grozne razmere, ni poslanec, ampak oče sina, ki mora prenašati opisano gorje. Poslanci pa, ki se hočejo prepričati, kako se godi našim sinovom v naši armadi, naj se ne dajo voditi v Potemkinove vasi z naprej napovedanim obiskom, ampak naj se potrudijo nenapovedano v kraje, odkoder prihajajo britke tožbe, pa bodo videli, da so vojaki drugih držav preskrbljeni kakor vitezi v primeri z našimi fanti. Naš vojni minister pa je dejal: "Armada je podlaga države."

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Slovenian Franciscan Press

2849 W. 22nd Street, Chicago, Ill. Telephone: Canal 98.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Cerkev in nove slovanske države.

(Dalje.)

Poglejmo, kako je s cerkvijo ali bo z njo v prihodnji dobi v novih državah.

Kako je s katoličanstvom v Poljski? Ako sodimo bolj po zunanje, moramo pripoznati, da je cerkev z novo poljsko republiko pridobila. Poljak je bil od nekaj cerkvi vdan. Kako bo zdaj v republiki? Jaz sodim tako-le: Oni, ki zagovarjajo državno, rekel bi oficijelno katoličanstvo, kakoršno je cvetelo v stari Avstriji, ti krogi bodo morda razočarani in bodo govorili o škodi, ki jo cerkev trpi, ker doba državnega katolicizma je prekoračena in ga nobena država ne bo več vzdrževala, najmanj kaka republika, če tuji katoliška Poljska republika. Pa je treba točiti solze, ako gre to katoličanstvo rakom žvižgat? Pripoznam, da ima nekaj na sebi, ker tudi cerkev potrebuje te podpore in dostikrat celo roke, ki jo drži in podpira. A neobgodno potrebna ta podpora ni in je dostikrat celo cerkvi škodljiva, ker ta državna roka ne podpira samo, temveč rada tudi grahi, tepe ali vsaj ovira. Ako je to c. kr. katoličanstvo v stari Avstriji šlo v Rezijo, kakor pravimo, izginito, srečno pot! in ako v Poljski ne bo državnega katoličanstva, cerkvi prav nič ne bo škodovalo. Kolikor jaz Poljsko katoličanstvo poznam, sodim celo, da je v interesu, v dobrobit katoličanstvu. Malo viharja, ostrejšega viharja tudi Poljski ne bo prav nič škodovalo, ne na spodaj, še manj na zgoraj. Nižji poljski sloji so strašno devotno katoliški. Poljak ti poljubuje zemljo, se trka na prsi... Dobro! Pa ni dobro! Preveč je zunanje čustva poleg. Pride kaka stvar, ki Poljaku ni po volji, in vsega svetega katoličanstva je konec! Poglejte razmere med ameriškimi Poljaki! Noben narod ne dela tako neumnih "trublov." Cerkev je demokratična in mora biti demokratična. Sodim torej, da bo republikanski poljski vihar cerkvi le koristil, da si bo obril masekatere obraze, ki so do zdaj bili navajeni le na mehke južni pihljaj.

O poljski gotovi krogi niso vznemirjeni, pač jih pa bode strašno v oči Čehoslovaška. Pripoznam, tu bo borba huda in ne bo brez krvavih ran. Znano je, da so Čehi zelo napredni. Kadar se napredni duh spremeni v goli materializem, postane brezveren, ni več napreden, ker je nemoralen in za vsak narod škodljiv. Čehi so strašni zabredli v goli materializem in bo treba hudih borb, preden se bodo te kuga otresli. Da se je otresejo, o tem ni dvoma. Vsa ta borba se bo zbojevala na cerkveno-političnem polju. V borbi bo mrličev in v Čehoslovaškiji jih bo mnogo, ker glave so tam trde, premagana pa ne bo cerkev, ki še nikoli ni bila, glave bodo krvave in razbite onim, ki se bodo v cerkev, in katoličanstvo zaletovali. Bi prav nič ne bilo treba, a kjer ni pameti, mora biti krvava glava.

V ti republiki je treba ločiti avstrijske dele, Češko, Moravsko in Šlezijo od ogrskih, toraj Slovakijske.

V avstrijskih delih je bil pač avstrijski katolicizem, ki ni bil mnogo nad grošem! Tamtam je bil sijajni! Grofovski škofje so razpolagali z milijoni in so se lahko obdajali s silnim bliščem. Narod? Saj veste, Čeh ni Poljak, v vsakem Čehu je kos brezverca. Posebno Čehi so kljub verski mlačnosti, oziroma celo sovražnosti do katoliške vere, pravno na visoki stopnji, morda celo na višji kakor Čehi na Moravskem, ki katoličanstva niso potisnili v stran. Husov duh ni in ne bo umrl. Vre in vre ne samo med naprednim narodom, temveč tudi med delom katoliškega češkega svečenstva. Tako je po avstrijskih delih.

Na Slovaškem so bile razmere povsem drugačne. Tam je bil Madjar neomejen gospodar, toraj gospodar tudi v cerkvi, katoliški in kalvinski. Madjar in Nemec sta prebrisana, ne samo v diplomaciji, temveč tuji v cerkvi!

Slovak je od narave veren, ni kakor skeptični Čeh, toraj bolj podoben Poljaku. Madjar mu je pustil v cerkvenem oziru svobodo, seve da ga je tembolj mogel madjarizirati. Nekaj katoliških svečnikov je bilo med Slovaki, ki so videli vse to in so dvignili svoj glas. Večina slovaških svečnikov je bila pa mažaronska črez glavo. Še kako desetletje in Slovaškija bi bila! Da z malimi izjemami o kakem duhu za svobodo naroda ni bilo in ne more biti govora, bo vsakdo lahko spoznal. Kako tudi, ko je vsa inteligenca zastrupljena?! Pa je prišla svoboda tudi za Slovake, sicer ne iz lastne srede temveč v podobi češkega legijonarja. In hvala Bogu, da je prišla, dasi kopito ni mehko, in naj le ostane trdo, dokler se smisel za narodno svobodo ne bo vzbudila v slovaških glavah.

Pa je s češkim kopitom prišlo tudi framazonstvo in katoliški Slovaki so v nevarnosti za svojo vero. Tako se piše po vsem katoliškem svetu in čudno bi bilo, ko bi pri tem katoliški (?) Lah molčal, posebno od časa, ko so Čehi tega "kacelmoharja" spoznali, ker po polomu so bili vsi v nje-ga zaljubljeni in Masaryk je menda še zdaj precej.

V boju za pravico.

Premogariji so na stavki. Železničarji groze, da stopijo v stavko v najkrajšem času, ako se jim bodo plače znižale. Železničarji počestne železnice v Chicago so na tem, da stopijo v stavko. In zakaj? Radi znižanja delavskih plač. Bogati gospodarji so naznanili delavstvu, da jim bodo, oziroma da so jim že utrgali delavske plače. Draginja živil in drugih življenjskih potrebščin je še vedno ista, kakor je bila lani. Tovarnarji pravijo, da ne morejo znižati cen izdelkom, dokler delavstvu ne znižajo plač. Delavstvo pa pravi, znižajte cene izdelkom preje, da bomo videli, če resno mislite, ali pa vsaj skupaj z našimi plačami. Vendar bogataši nočejo o tem nič slišati. Delavstvo seveda ne more tega mirno trpeti in stavke se množe.

Mi kot katoliki ne odobravamo sile. Mi priznavamo tudi delodajalcu njegove pravice. Toda smo pa odločno za pravičnost. Kakor ima gospo-

dar svoje pravice do pravičnega dobička pri svojih izdelkih, tako bi pa ti mozeje ne smeli pozabiti, da ima tudi delavec svoje svete pravice do pravičnega zaslužka. Kolik pa naj je ta zaslužek, da je pravičen? (Amerikanski katoliški škofje so se pred dvema leti izjavili glede tega vprašanja in povedali ameriškemu delodajalcem, da je pravična plača vsakega delavca toliko, da bo lahko brez skrbi preživel svojo družino in da si bo lahko še kaj na stran dal, oziroma preskrbel lasten dom za se in za svojo družino. Kakor se vidi pa delodajalci nočejo slišati tega klica in svarila. Nočejo pravice. Zato v resnici delavstvu ni kazalo družega, kakor rja je prišlo za edino orožje, katerega ima v boju za svoje pravice — da je šlo na stavko.

Strašna zaslepljenost je, ako delodajalci mislijo, da bodo na ta način, s surovo silo potlačili delavca v svojo sužnost. Strašno se motijo, ako mislijo, da bodo mase delavstva mirno dovolile, da jim bo veleposestnik naložil na njih človeški vrat suženjski jarem, v katerem jih bo imel uklepane in bo delal z njimi kakor in kar bo hotel. Ako to misli, potem ni več daleč čas, ko bo moral spoznati, da sila rodi vedno proti silo, da krivico delati je greh, da je v nebovpijoči greh delavcem zaslužek utrgovati, ki kriči po maščevanju proti Bogu, ki bo maščeval to krivico, ako bi je tuji delavstvo samo morda ne moglo maščevati.

Slovenski naši somišljeniki naj bodo vsikdar solidarni s svojimi sotrpinami ko gre za izbojevanje človeških pravic. Boj je pravičen in Bog je na strani pravičnosti. Mi nočemo boja. Mi obsojamo razredni boj kot nekaj divjaškega. Mi nikogar ne sovražimo in ne preganjamo, ker je družega stanu, kakor smo mi, ker vemo, da so vsi stanovi potrebni na svetu. Odločno pa zahtevamo in hočemo samo svojih človeških pravic!

Pittsburg, Pa. — Ne morem si kaj, da ne bi zopet malo podregnil v Čičaško sršenovo gnezdo, zakaj ti prosvetarji ne znajo družega, kakor obirati in napadati duhovne, vero in cerkev. Ti koritarji so ravno taki, kakor tisti garjevi kužek, ki iz za plota vse obrizge, kar pride mimo njega. Taki so ti publoglavci. Največ so ji napoti duhovni, potem vera in zavedni katoliki, kajti ti so jim največ krivi, da njih korito ni zmira polno da se jim večkrat sprazne. O, da bi se jim posrečilo, da bi uničili vse duhovnike, potem bi se jim dobro godilo! Ne bilo bi se jim treba bati, da se jim kdaj sprazne. Potem bi lahko sipali narodu pesek v oči, da bi bil še bolj slep kakor je. Te rdeče reve mislijo, ako med Slovenci vero zatro, da potem katoliške vere več ne bo. Pa se tako motijo, zakaj vemo in statistika kaže, da pride na vsakega odpadlega Slovence stotisoč dobrih katolikov drugih narodnosti, ki so zvesti katoliki. Vsa rdeča banda se za to lahko stokrat na glavo postavi in piše, kar hoče, in počne, kar hoče, vere nikdar ne bodo zatrili.

Nadalje sem čital v New Yorkem eiganskem trolitu kako Trček svoj dolgi nos vtika tam, kjer ga je najmanj treba in Slovence pošilja vsaki dan svoje gnjile otrobe. Ubogi narod, ki trpiš, da te "zgararji" s tako gnjilobo pitajo! Ubogo ljudstvo, kam drviš v svoji slepoti? Zakaj ne obrneš enkrat za vselej brbta takim "zgararjem", "prosvetarjem" in drugim sovragom svojim? V resnici smilijo se mi Vaši želodeci, ki morejo tako gnjilobo prebavljati. Vi ta rdeči modrijani in naprednjaki, večkrat sem vas že vprašal, pokažite samo trohico svoje naprednosti, koliko ste storili za ubogi narod? Ali Vam je narod deveta briga in vam je samo za vaše rdeče korito. Kakor je zapisal Molek v svoji gnjilobi, da so v Ohio postavili spomenik praščicu. Jaz mislim, da bi se najbolj spodobil, da bi se bil ta spomenik postavil na Lawndale Ave., da bi stal poleg vašega korita. Čičaški rdečkarji bi morali tega "preščicka" še rdeče pobarvati, tako bi imeli vsaj bližje sebe svojega "boga" malika, kateremu služijo. G. urednik, prosim Vas, pošljite tozadevno prošnjo na vlado v Washington, da se tem rdečkarjem to doseže. Lawndale je bolj primerno mesto na vsaki način, kakor je Ohio. S pozdravom
John Golobič.

New Duluth, Minn. — Čital sem v Edinosti na 1. strani "Odprti srce — odprti roke" za naše slovanske trpine premogarije in njih žene in otroke. Tudi jaz opozarjam rojake in rojakinje po železnem okrožju, priskočimo kar najhitreje na pomoč, ker danes ali jutri lahko tudi na nas taka usoda zadene, pa bodo oni nam

pomagali. Bodo rekli: "ker ste bili vi tako dobri do nas, ko smo bili mi v stiski, bomo sedaj pa mi vam pomagali." Revez mora revežu pomagati. Bogatin mu ne bo. Zato je nas vseh dolžnost, da pomagamo. Vsak najmanjši dar je dobrodošel. Jaz bi predlagal, da bi se po naselbinah in po vseh slovanskih cerkvah v ta namen pobiralo, kajti delavec je pri delu, kadar se cerkve delajo in tovarne. Brez delavca trpina ni nobeno delo storjeno. Ako ni njega zraven s svojimi žulji, ni nič.

Joseph Rožič.

Forest City, Pa. — Nič veselega nimam sporočiti od tukaj. Delo še vedno počiva. Vse je mirno in tiho. Vreme imam tudi slabo. Veliki nalivi so bili. Na binkoštno soboto je bilo tako veliko dežja, da je prišla velika voča, ki je veliko škode naredila tukaj okrog. Naši boys in girls so tudi prišli domov na počitnice dva iz New Yorka, 3 dekleta pa iz So. Chicago. Vsi se dobro pohvalijo. Mogoče bo kaka naših deklet vstopila v red in postala sestra. Vse to so poslali v šolo father Drev. Enege, ki ni imel svojih starišev, so dali sami v šolo. — Naj še omenim, da je umrla 23. junija Johana Beber. Doma je bila iz Unca pri Rakeku. Tukaj je bila nad 20 let. Poprej je bila v Braziliji. Stara je bila 47 let. Zapušča žalujočega moža in 10 otrok. Bolna je bila od kar smo imeli bolezen "flu." Reva je veliko prestala hudega. Vskemu se je smilila, kdor jo je videl. Veliko ljudi jo je prišlo pokropit. Bila je članica materinskega društva. Pogreb je bil 26 dopoldne s sveto mašo. Pokopanja je blizu svojega brata, ki ga je pred 20 leti ubil vlak, ko je šel na sprehod. — Pozdravljam vse naročnike Edinosti.
K. J.

Waukegan, Ill. — Cenjeni urednik Edinosti: — Prosim Vas malo prostora v Vašem listu, da se v imenu društva vitezov sv. Jurija prisrčno zahvalim za tako prijazen sprejem, s katerim so nas sprejeli vrli čičaški rojaki ob priliki polaganja in blagoslovljenja ogelnega kamna Slovenski katoliški šoli in Narodnemu Domu. Ne morem dobiti besed, s katerimi naj bi se primerno zahvalil za tako lep sprejem, katerega smo doživeli na ta veleslovesni in tako pomenljivi dan za čičaško katoliško naselbino. Čast Vam, čičaški katoliški rojaki, kateri ste storili ta tako pomembni in tako potrebni korak, da si boste postavili svojo lastno slovansko katoliško šolo, katerih nam je v današnjih dneh tako krvavo potreba. Ako človek je malo pomislil, kaj vse sestoji iz katoliške šole, bi bilo vse drugače, ako bi vsi ljudje bili poučeni v katoliščini in se po teh načelih ravnali. Poglejmo kaj se vse godi po svetu z delav-

stvom, kako jih baroni pritiskajo od vseh strani, tu se dela nad delavstvom tisti vnebovpijoči greh, "delavstvu zaslužek utrgavati." In ko se to godi v današnjih dneh, kaj je temu vzrok? Temu vzrok je, ker nimajo katoliške izobrazbe in jo nočejo, nimajo srca do svojega bližnjega, nimajo vesti. Se ne zmenijo nič zato, da bi kaj storili za delavca, ki se krvavo trudi za nje vse svoje življenje, a bogatin noče o tem nič slišati, nič o veri, nič o trpljenju delavca. Zato treba nekaj storiti med narodi na svetu, da ne bi bilo treba samo moči in orožja vporabljeni do nižjega stanu pravic in to je katoliška šola, katoliška izobrazba že otrokom v zgodnji mladosti.

Torej čast čičaškimi katoliškimi Slovence, ki so prišli do tega zaključka, da si bodo postavili sami svojo katoliško šolo, v kateri se bo njihova mladina učila prave katoliške izobrazbe. Ravno tako pa tudi čast vsaki naselbini, ki stori tak potreben korak za korist svojega naroda.

S pozdravom

Frank Kozina, predsednik dr. Vitezov sv. Jurija v Waukeganu in N. Chicagi.

Chicago, Ill.

Poročen je bil preteklo sredo dopoldne s sveto mašo naš organist Mr. Ivan Račić z nevesto Miss Ema Kenig, učiteljico publične šole. Priči sta bila Mr. Leo Jurjevec in Mrs. J. Muha. Poroča se je vršila slovesno. Mr. Muha je pripeljal svoje stare pevce na kor, ki so peli pri sveti maši. — Mr. Račić je že dve leti naš organist pri svetem Štefanu in obiskuje vseučilišče, kjer se pripravlja za zdravilstveni doktorat. — Novoporočencema želimo obilo blagoslova božjega!

Umrli je prekmurški Slovenec John Plaj v mestni bolnišnici po daljši bolezni. Imel je raka v želodcu in je bil pokopan danes dopoldne s sveto mašo. Pokojni Raj je bil navdušen prekmurški Slovenec. On je bil prvi, ki je pred kakimi 15 leti "iznašel" slovansko cerkev sv. Štefana in potem začel navduševati svoje rojake, da so se počasi začeli oklepati te cerkve. Tudi v dejanju je silno veliko storil za to cerkev. Lahko rečemo, da je nabral med svojimi rojaki tisoče za razne cerkvene potrebe. Blagi pokojnik naj počiva v miru. Bil je globoko veren in narodno zaveden, da ga postavljamo vsem Prekmurcem v zgled. Naj počiva v miru!

Naši č. oo. Frančiškani so dobili te dni o doma uradno obvestilo, da jim je umrl v Ljubljani provincialni njihov predstojnik Very Rev. Augustin Čampa dolgoletni župnik na Viču pri Ljubljani in sedaj že več let provincialni provincije svetega Križa. Blagi pokojnik je bil že lani operiran na želodcu. Toda bolezen se mu je vrnila in smrt ga je pobrala. Blagega gospoda, ki je bil zna tuji po celi Kranjski po svojih misijonih, priporočamo vsem rojakom v molitev.

NADALJENI PRISPEVKI ZA REVNE SLOVENSKE PREMOGARJE.

Na prošnjo, ki je bila objavljena v tem listu za revne premogarije so se odzvali še sledeči dobrosrčni darovalci:

Prej darovano\$14.00
Mr. A. Gregorich, Chicago, Ill. 2.00
Mrs. Mary Tomšič, Olyphant, Pa. 3.00
Neimehovani, Olyphant, Pa. ... 2.00
Mr. Oblak, Cleveland, O. 1.00
Mr. John Culjan, Utica, Ill. 1.00
Mrs. Mary Vibeck, Whiting, Ind. 1.00

Sedajni darovi\$10.00

Skupaj do danes 24.00
Vsem blagim darovalcem Bog plačaj! Dal Bog mnogo posnemačev!

Darove zbira uredništvo "Edinosti", ki bo pazilo, da bo vsak cent prišel v roke potrebnim slovanskim družinam stavkujočih premogarijev.
Uredništvo Edinosti.

AMERIŠKA SLOVENKA.

MESNA JEDILA.

Kako se kuha svinjsko meso. Prašičevo meso dobro omij s krpico v mlačni vodi. Deni ga vsaj za 1 uro v mrzlo vodo, da vse nepotrebne soli ostanejo v vodi, potem ga daj v lonec in prilij toliko vode, da je meso pokrito. Ko je kuhano, ga postavi z ognjišča in pusti v tej juhi toliko časa, da se shladi. Shlajeno vzemi iz juhe, po potrebi lepo nareži ter kosce na krožniku obloži z nastrganim hrenom.

Meso v testu pečeno. Stegno omij v gorki vodi kakor prej in ga namakaj 12 ur v mrzli vodi, da se zmehča. Nato zamesi iz 1 lb. najcnejše pšenične moke in mlačne vode testo, ki naj bo mehko kakor vlečeno. Ko se testo malo spočije, ga razvaljaj za prst na debelo in položi v sredo bleka dobro omito in obrisano stegno, ki ga zavij lepo v testo. Nato ga položi na pekačo in peči v peči ali pečici. Od mrzlega odloči testeno skorjo ter meso rabi kakor kuhano. Tako pečeno stegno se dalje časa ohrani kakor kuhano. Če je meso mladega prašiča, ga peči 1 uro, staro 1½ do 2 uri.

Kako porabiti juho svinjskega mesa. Juho svinjskega mesa porabiš za ječmenček, ki ga skuhaš na svinjski juhi z nekoliko krompirjem, za kašo, riž, vsukanec, ovsene kosmiče, ajdove žgance, opečene krušne rezine s krompirjem, rezance, nastrgano kašo, žitni zórob itd.

Koštrunovo meso. Navadno kuhano koštrunovo meso se kuha kakor goveje meso z zelenjavo.

Koštrun v ješprenju. Zvečer namoči v lonec pol libre domačega ješprenja in pest fižola, zjutraj pripravi lonec k ognju, da voda zavre. Ko je zavrela, jo odlij in zopet zalij z pol gal. kropla ter ješprenj počasi kuhaj. Čez 1 uro prideni ješprenju pol lb. svežega ali snubega koštrunovega mesa, korenino peteršilja, kos korenin in lovorjev list, strok drobno zrezanega česna in čebule, nekoliko soli in šcep popra. Nato ješprenj kuhaj z mesom 1—2 uri. Potem vzemi meso z vilicami iz ješprenja, ga

na deski zreži na male kose, ješprenj pa stresi v skledo in ga po vrhu potresi z mesom.

SALATE.

A. Kisle.

Leča kot salata. Lečo, v slani vodi kuhano, odcedi in jo zabeli z oljem in kisom. Lahko jo potreseš z nasekljanimi, trdo kuhanimi jajci ali jo pa okinčaj zmotovilcem ali narkhljano redkvijo. Daš jo lahko k pečenki kot salato ali za postno jed.

Zmečkan krompir kot salata. Skuhaj olupljen krompir v slani vodi, odcedi krompirjevko in krompir dobro stlači, primešaj mu olja in kisa ter ga dobro zmešaj. Naloži ga v skledi kot kopico, okoli pa deni, če hočeš, trdo kuhano, na kosčke narezano jajca; lahko tudi pridenes z oljem in kisom zabeljenega motovilca, pese ali osnaženih sardel, ki jih tudi zreži na kosčke.

Repna cima kot salata. Repno cimo v prostornem loncu skuhaš v slani vodi. Kuhano odcedi, stresi na rešeto in jo oplakni še z mrzlo vodo, osoli ter zabeli z oljem in kisom, potresi tudi šcep popra. Lahko ji primešaš tudi na kosčke zrezanega krompirja.

Fižolova salata. Fižol namoči v mrzli vodi. Ko zavre, odlij prvo vodo, zalij ga z gorko, nanovo osoli in kuhaj z lovorjevim listom in čebulo do mehkega. Kuhane stresi v skledo, zabeli z oljem in kisom, hladnega postavi samega z narezano čebulo, česnom ali skuhanim na tanke kosce narezanim krompirjem s salato ali redkvijo na mizo.

Grahova salata. Skuhaj oluščeni grah v slani vodi, kuhane odcedi in zabeli mrzlega s kisom, oljem in drobno zrezanim česnom ali poprom.

Krompirjeva salata z zeleno in gorčico. Skuhaj zeleno, jo olupi in dobro stlači, skuhaš 1 jajce in kuhano dobro sesekljaš. Zmešaj gno žličico gorčice, prideni sesekljano jajce, zeleno, 1 do 2 žličici olja, 1 žličico limonovega soka in soli, in stresi vse na kuhani, na zrezke narezani krompir in premešaj. Daj k pečenki.

TRIUMF CHICAŠKIH SLOVEN-CEV.

(Nadaljevanje 1. strani.)

rikansko dvorano. Tu je bilo že vse pripravljeno, da je vsakdo lahko nekoliko pogasil svojo žejo, kajti solnce je prav ta dan pošljalo z vso silo svoje žarke na zemljo, kakor bi hotelo pokazati, da se tudi ono veseli tega lepšega dne. Tu so bili najprej govori in petje. Pevsko društvo "Joliet", je otvorilo slavnost s krasno pesmijo. Da, tu smo se le čuli, kako krasno je izvežbano to društvo in kako krasne glasove imajo pevke in pevci. Burno ploskanje je sledilo pesmi. Na to je Mr. Jerich pozdravil navzoče in predstavil zastopnika župana Thompsona, Mr. Sullivana, ki je v kratkih pa jedrnatih besedah pozdravljaj navzoče v imenu župana in jim častital na njih vseh. Oprostil je župana, da ni mogel priti, da si bil tako rad sam osebno bil navzoč. Društvo "Adrija" in sicer naraščaj, je zapel pesem, na kar je Mr. Banič povedal nekoliko o težavah, katere imamo pri zidanju naše šole in navduševal navzoče k slogi. Father Kazimir je na to pozdravil navzoče in predstavil opata Kohlbeka kot dolgoletnega prijatelja Slovencev, ki je pomagal, da se je slovenska župnija v njegovi cerkvi Sv. Prokopa na 18. ulici začela. Opat burno pozdravljen je častital Slovence in povdarjal potrebo katoliške vzgoje. Nato je domači gospod župnik prečital pozdravni telegram Chicaškega nadškofa Mošć Rev. Mundeleina, ki pozdravlja telegrafično slovensko slavje: "Vam in vsem Slovencem, zbranim na današnji Vaši slavnosti, ker mi ni mogoče biti osebno navzoč, kar ožalujem, pošiljam svoje pozdrave in svoj blagoslov. Nadškof Mundelein." Z burnim ploskanjem so ra-

zvoči sprejeli ta pozdrav. Pesem prekmurskega pevskega društva je zaključila prvi del tega programa. Na to so se vsa društva razvrstila in vsi so odkorakali skupno v spodnjo dvorano, kjer so naše vrle ženske že pripravile krasen in okusen banket. V nekoliko minutah je bila prostorna dvorana, kjer je bilo za nekako šoo oseb pogrnjeno polna. Mize so bile okrašene s cveticami in preobložene s potvicami, pecivam in raznimi drugimi dobrimi stvarmi, kar vse je bilo darovano od naših vrlih slovenskih gospođinj, katerim bodi izrečena tem potem prisrčna zahvala. Naša vrla slovenska dekleta so kot postrežnice izvršile izvrstno svojo nalogo. Naše kuharice, katerih imena itak vsi poznamo, imena vseh postrežnic, ne moremo objaviti, da bi kateri kake krivice ne naredili. Vsi smo jih videli, katere so bile in jim moramo dati priznanje, da so izborno uredile vsaka svojo nalogo. Toliko ljudi postreči in sicer s toliko jedili, ni bila malenkost in vendar po vsej dvorani je šel samo en glas: izborno so pripravile! Čast jim! In res, vsi gostje so se izražali drug za drugim, da je bilo vse okusno pripravljeno in da so bili tako točno postreženi, kakor že dolgo ne. Čast našim Chicaškim ženam in dekletam!

Med banketom se je razvila živahna zabava. Mr. Fr. Banič je bil stoloravnatelj, ki je klical. Father Mažir je prvi govoril in sicer v prekmurskem narečju, kar se je posebno dopadlo našim Prekmurcem in mi smo pa tudi z veseljem poslušali govor, ker je bil za nas zanimiv. Govorili so še Rev. Dr. H. Bren O. F. M., ki je v šaljivih besedah povedal, da smo danes Sv. Štefana "zaročili", ker do sedaj so bili njegovi otroci sirote, ki so se potikale po tu-

jih šolah, sedaj so pa dobili "mamo", katoliško slovensko šolo, kjer bodo dobili materinsko vzgojo. Mr. A. Nemanič iz Joliet je častital Chicaškim Slovencem na današnjem dnevu in imenu Jolietške naselbine. Mr. Branik, veliki vitez Kolumbovih viteзов je pozdravljaj Slovence v imenu katolikov Chicago, Rev. Luka Teržić OFM., hrvatski župnik iz So. Chicago, je pozdravljaj Slovence v imenu bratskega naroda Hrvatov. Nato je govoril sklepni govor domači gospod župnik, ki se je najprej zahvalil Chicaškemu generalnemu konzulu Jugoslavije, ki sicer sam ni mogel priti, ker ga ni doma, pač pa je poslal svojega zastopnika. Naročal mu je v imenu Chicaških katoliških Slovencev, naj sporoči domov, da ameriški Slovenci kot en mož stojimo za autonomijo Slovence, ker le tedaj bomo tudi mi ljubili Jugoslavijo in pa da naj doma puste pri miru našo katoliško vero! Na to so vsi pričujoči vstali in peli lepa naša domovina. Nato se je zahvalil vsem Jolietskim društvom: pevskemu "Joliet", in vsem podpornim, ki so prišla in jim povedal, kako so veseli Chicažani, da so se odzvali povabilu in prišli. "Bodimo eno", je klical! ne poslušajmo nasprotnike, ki nas dele. Vi bodite naši, in mi bomo Vaši! Zahvaljeval se je Waukežanom, ki so tako krepko nastopili v uniformah in tako krasno povzdignili celo slavnost. Enako se je zahvalil So. Chicažanom, ki so prišli v tolikem številu in jih vabil, da moramo Slovenci velikega Chicago delati skupaj, ako hočemo imeti uspeh. Na to se je zahvalil še ostalim Slovencem iz raznih naselbin, da so prišli in vsem obljubil, da bomo Chicažani radi ali, kadar nas bo kaka naselbina vabila. Bili so še manjša zastopstva iz La Salle, Bradley, Milwaukee. Nato je nastopil mali Master Chas. Nemanič, sin Mr. Nemaniča iz Joliet in krasno zaigral več koskov na violino, kjer je pravi moister. Spremljevala ga je na glasovir njegova sestra. Žal nam je bilo, da Mrs. Nemanič ni mogla zapeti nekoliko pesem, ker vemo, da je izborna pevka. Društvo "Joliet", je zopet zapelo več pesem, kakor tudi "Adrija." Na to so šli gostje v vrhno dvorano, kjer se je med tem časom razvila že živahna plesna zabava. Obe dvorani sta bili polni. Zabava se je vršila skoraj do 11 ure zvečer, ko smo vsi odšli domov veseli in zadovoljni, da se je vse tako lepo izvršilo in da je bilo vse tako zadovoljne in veselo razpoloženo. Toliko ljudi zadovoljiti ni lahko, posebno, ker tega nismo vajeni. In vendar tolik red povsod! To je gotovo v čast in ponos nam Chicažanom, kar so nam naši gostje zatrjevali. "Še bomo prišli v Chicago!" so vsi rekli! Mi smo pa odgovarjali: "Mi pa radi k Vam!" Tako se je toraj izvršila tolika in

tako pomembna slavnost za Chicago, ki bo ostala v trajnem spominu vsem, ki so bili navzoči in ki bo imela velikanski vpljiv na vso našo prihodnost. Naj nam oprostite rojaki zunaj Chicago, da smo nekoliko obširneje opisali to slavnost. Je sicer to popolnoma lokalna slavnost, vendar pa smo prepričanja, da so vsi katoliški Slovenci po slovenskih naselbinah radovedno čakali, kako se bo stvar razvila, in sicer pri tolikem nasprotovanju rdečkarjev, kajti Chicago je veljala še do sedaj kot rdeča slovenska trdnjava. Zato ne bo ta slavnost brez vpljiva tudi na splošne naše verske razmere, kajti ta slavnost je pokazala, da tudi Chicago, rdeča trdnjava ni več tako rdeča, oziroma ni več rdeča, kakor je bila razupita, da tukaj živi še veliko dobrih in pravih Slovencev, ki so biseri pravih katoliških žena in mož. Vsem Chicaškim katoliškim Slovencem pa kličemo: **Krepko naprej!** Naša naselbina rapidno raste! Ne mine tedna, da bi se nekoliko novih družin ne priselilo v našo okolico, kajti tukaj se delo lahko dobi in tudi plače so še precej dobre živila niso tako draga in pa stanovanja so poceni. Zato krepko in neustrašeno naprej in zelo bomo napredovali. Ta dan je pokazal našo moč! Ta dan je pokazal, kje so Slovenci v Chicagu. Naprej za našimi duhovniki, ki se žrtvujejo za nas! Naprej v slogi in edinosti in v nekoliko letih bomo razvili tukaj družabno življenje, da bomo vsi kakor ena družina.

Tako se je toraj izvršila tolika in

tako pomembna slavnost za Chicago, ki bo ostala v trajnem spominu vsem, ki so bili navzoči in ki bo imela velikanski vpljiv na vso našo prihodnost. Naj nam oprostite rojaki zunaj Chicago, da smo nekoliko obširneje opisali to slavnost. Je sicer to popolnoma lokalna slavnost, vendar pa smo prepričanja, da so vsi katoliški Slovenci po slovenskih naselbinah radovedno čakali, kako se bo stvar razvila, in sicer pri tolikem nasprotovanju rdečkarjev, kajti Chicago je veljala še do sedaj kot rdeča slovenska trdnjava. Zato ne bo ta slavnost brez vpljiva tudi na splošne naše verske razmere, kajti ta slavnost je pokazala, da tudi Chicago, rdeča trdnjava ni več tako rdeča, oziroma ni več rdeča, kakor je bila razupita, da tukaj živi še veliko dobrih in pravih Slovencev, ki so biseri pravih katoliških žena in mož. Vsem Chicaškim katoliškim Slovencem pa kličemo: **Krepko naprej!** Naša naselbina rapidno raste! Ne mine tedna, da bi se nekoliko novih družin ne priselilo v našo okolico, kajti tukaj se delo lahko dobi in tudi plače so še precej dobre živila niso tako draga in pa stanovanja so poceni. Zato krepko in neustrašeno naprej in zelo bomo napredovali. Ta dan je pokazal našo moč! Ta dan je pokazal, kje so Slovenci v Chicagu. Naprej za našimi duhovniki, ki se žrtvujejo za nas! Naprej v slogi in edinosti in v nekoliko letih bomo razvili tukaj družabno življenje, da bomo vsi kakor ena družina.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25, K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 14 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelček se sprejemajo otroci od 1—16. leta starosti. D. zboruje vsako 1 nedeljo v mescu v Knaušovi dvorani. Asement se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4 ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih: Predsednik John Widervol, 1153 East 51st Street. Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Družnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Selska.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovne cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v **PLUMBARSKO STROKO.** — Pred vse msi zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljšje in za najnižjo ceno. Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
PLUMBAR
2042 W. 22nd St., near Hoyne Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Canal 4108.

VELIKO POTNIKOV.

V STARI KRAJ ODHAJA velik rojakov. Ako ste tudi Vi namenjeni tja, tedaj najbolje storite, ako potujete skozi podpisano tvrdko, ki je znana zaradi točne postrežbe in priporočena od onih, ki so že potovali.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo po 1. juliju zopet večje število novih priseljencev. Ako želite tudi Vi dobiti kako osebo sem, tedaj nam pišite po nadaljna tozadevna pojasnila.

PRI POŠILJANJU DENARJA so pred vsem važne tri stvari in sicer: hitrost, cena in varnost. Naša banka Vam nudi vse tri. Poslužite se je torej vselej, kadar pošiljate denar. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

Slovensko banko
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
70 Ninth Ave., New York City.

TO IN ONO.

Neka ženska je šla v Milwaukee golih nog na cesto. Na desni nogi je imela sliko svojega ljubčka. Ameriški očetje so pač zgubili vsako občlast nad svojimi otroci, sicer bi take neumnosti ne bile mogoče.

Katoliška cerkev hoče baje vladati v Ameriki. V kongresu pa bi nasteli na prste obeh rok katoličane, vsi drugi so metodisti in razni puritanci.

PRODA SE!

Zidana hiša s tremi nadstropji. Hiša je v najboljšem stanju in nosi \$130.00 najemnine (renta) mesečno. Opremljena je z vsemi udobnostmi. Kupi se jo lahko za gotov denar, pa tudi na lahke obroke. Cena je zmerana, ako se jo proda v kratkem. Hiša je oddaljena samo en block od slovenske cerkve.

Za vsa pojasnila se obrnite na:
LINCOLN REALTY CO.
1901 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4918 and 0098.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

Dobro zdravje je vredno zlata, vsak plačilni ček je potrdilo dobrega zdravja. Preganjajte mučne bolečine z genialnim Pain-Expellerjem starim družinskim prijateljem. Zahtevacite na flaški znak sidra. Cena 35c in 70c v drugarnah.

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO
od
Slovenske banke D. D. Zagreb,
Prve Hrvatske Štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Jugoslaviji.

Izplačuje se gotovo ameriškanske dolarje, dinarje in krome, potom pošte in kablja. Prodajam sifkarte za vse linije. Dobimo vam rojake iz kraja. Opravljam vsa bančna dela. Prejemamo na uloge denar in plačujemo po 4% obresti.

PIŠITE PO CENIK
EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ŠIFKARTE ZA VSE LINIJE!

Smo zastopniki vseh praobrodnih črt za osrednji in zapadni del Združenih Držav. Potnike odpravljamo iz Chicage in v New Yorku jih sprejme naš zastopnik, ki jim preskrbi udobna in zanesljiva prenočišča. Sedaj se lahko pošlje karto svojim domačim tudi v štari kraj.

ZA NOTARSKA DELA IN ZA POTNE LISTE
se vedno obrnite na nas, ako hočete biti v tem oziru dobro postreženi. Mi izdelujemo vsa notarska dela, kupne pogodbe za tu in štari kraj, prošnje za dobavo svojih domačih iz starega kraja, kadar potrebujete tolmaca na sodnji se zglasite na našem uradu in postregli vam bomo vse kar v naši moči. Za vse pojasnila se obrnite osebno ali pa pismeno na:

LINCOLN REALTY CO.
1901 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 4918.

J. M. Dovič:

KOVAČ IN NJEGOVI SIN.

POVEST.

(Dalje.)

“Zakaj pa mene cenijo, ali bolj prav, so me cenili, dasi nimam, po človeški sodbi, dobrega imena?”

“Vas cenijo zaradi sposobnosti in dobrotljivosti, ne cenijo vas pa radi — no, saj veste, kaj mislim.”

“Prav imaš, sinko. Jaz sem pijanec in nekdanj sem bil tudi pol babjeka. Zato me ne cenijo. Pri tebi tega ni in to je prav za te. Saj veš, da sem ti v vsakem pismu poudarjal: Pri tisti mizi ne posedaj, koder pijo iz bokala, in tistih žensk se izogibaj, ki letajo same za moškimi. Glej, da izvršiš nalogo, katero ti je dal tvoj oče. Jaz bi jo bil lahko izvršil, pa po tvojem povedano — dobro ime me je oviralo. Tebi pa dobro ime ni na potu, samo glej, da si moder in odločen, in da izvršiš načrt, ki ti ga je odkazal Bog, kakor ga je meni. Rožni log je bil nekdanj eden, pa greh ga je razklal, krepost ga naj zopet zedini. Kolenec si po rojstvu, Reber bodi po — saj veš, kaj mislim.”

Janko je poslušal kosa, ki je žvižgal v bližnjem leščevju, pa se mu je zdelo, da ne žvižga prav.

“Oče, vi mislite predalet. To ne gre.”

“Fant, meni ne ugovarjaj. Nisem navajen na to. Stori tako, kakor sem rekel — pa mir besedi!”

In Čmok je lezel dalje, počasi v vas, posnemajoč z žvižganjem pevačega kosa v grmovju.

Janko je gledal za njim. Marsikomu se je zdel ta Čmok uganka, pa tudi Janko je začel sumničiti, ali misli res dobro z njim.

Počasi je stopal tudi on proti domu in premišljeval očetove nakane.

“Saj dober je moj oče, komur hoče biti. Zlasti jaz sem užival doslej od njega dobrote, kakršnih je deležen med sto komaj eden otrok takega pokolenja kakor sem jaz. Tudi to vidim, da ima on veliko moč v Rožnem logu. Zato se mi zdi verjetno, kar on namerava. Toda čudno je vendarle, da bi tak človek, ki mu je dobro ime deveta skrb, premogel toliko. Tudi si razlagam, odkod ta njegova moč. Saj mi je pismo, ki ga hrani vedno pri sebi, že pokazal. Pa vendarle, ali Reber nima toliko moči, da bi ga obvladal? Če je nima Kolenec, imeti bi jo vendarle moral Reber. Zdi se mi kakor bi ležalo neko prokletstvo nad Rožnim logom. Pa — kdo ve, ali ni beseda mojega očeta opravičena? Ali nima tudi on svojega deleža na Rebrji? Seveda ga ima. Toda zakaj potem igra tako ulogo? Ali ne bi mogel biti pošten človek kakor Reber? Ali morda ni sposoben? In če vendarle živi tako tja v en dan, tedaj mora vendar vzrok temu biti ta, da nima dobrega imena. In če oče odklanja sebi nalogo, katero mora, kakor pravi, izvršiti, tedaj je to vendarle znamenje, da je izgrešil svoj poklic — pogreša dobrega imena. In če on meni naloga, da izvršim njegov načrt, je to zopet znamenje njegove onemoglosti. Vse potrebne lastnosti ima, še več jih ima kakor jaz, pa vendarle se ne čuti sposobnega. Res, poštenost, to je prva stvar, da človek more izvršiti kaj velikega.

In ta moj oče, ki sam prizna, da je pijanec, da je bil nekdanj tudi pol babjeka, ta moj oče me je vedno tako lepo učil. Kolikokrat me je opomnil, naj se varujem žensk, kolikokrat mi je zapisal v pismo: bodi pošten! Sam pijanec, pa je tako skrbel, da se nisem poprijel pijančevanja. Spoznam tudi, da me zato toliko časa ni poklical k sebi, ker se je bal, da bodem pri njem videl preveč slabih zgledov.

Dober mož, poln lepih čednosti je ta moj oče, toda dostojno živeti, krščansko živeti pa noče. Kdo ve, zakaj?”

Janko so se porajale nove, vedno težje misli.

“Morda pa moj oče ni prepričan v svojem srcu, da je prav tako, kakor nas uči naša sv. vera? Morda se mu zdi vse bolj zunanja stvar, le bolj tako za parado? Morda misli, da je vera samo zato na svetu, da se ljudje lažje krotijo. Ah, skrbi me, da je moj oče mož brez vere.”

Janko je hodil hitreje. Pa se ni obrnil po cesti na Reber, ampak po stezi v gozd. Mučne misli so se ga lotile in ni se jih mogel iznebiti. Hotel jim je priti do dna.

“Moj oče je torej izgubil vero? Meni jo pa vendarle privoščiti. To je torej dokaz, da želi meni to, česar sam nima. On šteje srečnega tega, ki je veren, pa on ni veren, ni srečen. Čudno to! Sebi ne privoščiti, drugim pa. Ali je to verjetno? V šoli so nam duhovniki pravili o indiferentistih, to je o ljudeh, ki se ne brigajo za vero, kakršno kdo ima. Pravijo, da je človek le pošten, naj bo v ti ali oni veri, to je vse eno. Ali je moj oče indiferentist? Ne more biti, ter sam ne živi pošteno. Za me pa mu tudi ni vse eno, kako živim in verujem.”

In zopet ni mogel Janko razvozljati vozla. Že daleč je prišel na vrh rebri. Mesec se je zibal nad glavo in nebroj zvezdic je bilo posutih po nebesu.

Janko sede na smrekov štor in gleda skozi meglo, ki se je razvlekla po dolini.

“Učili so nas tako in tako. Izkušnja pa dostikrat drugače pokaže. Tudi moj oče je zajemal modrost od matere in krščanskih učencikov. Pa izkušnja ga je predugačila. Toda zakaj ne uporablja svoje izkušnje tudi pri meni?”

Janku se je zasvitalo. Zebsti ga je začelo.

“Volje ni, volje! Da bi moj oče imel voljo, kakor jo imam jaz, bilo bi drugače. Preveč so ga strasti dobile pod se — in zdaj ne more drugače, pravi sam. Volje ni. Srce mu je preveč pokvarjeno, razjedeno od strasti.”

Janko je stopal hitrih korakov po stezi navzdol, zopet poln lepih misli, med katerimi se je svetila tudi ta, da hoče očeta spraviti na pravo pot. Mesec se je zakril za oblake. Pa le nekaj časa. Ko je Janko stopal po cesti na Reber, je bilo svetlo skoro kakor po dnevu.

Pri Rebrovih so še imeli luč.

XII.

Tam ob Reberci za mostom so napajali živino in prali.

Barba Kolenčeva je pribijala s perilom na perilnik, da je odmevalo daleč na okoli. Tudi Rebrova Micika je prala cunjje na široki, kameniti plošči.

“Ali boste kmalu svatovali, Micek”, popraša Barba mlado deklico.

“Martin pravi, da še to pomlad. Oče pa pravijo, da na jesen.”

“Uršika bode dobila dobrega fanta.”

“Res dober fant. Pa čez Jankota ga ni.”

“Prav imaš, Micek! Veš kaj, jaz bi nikoli drugega ne hotela kakor kovača, ko bi bila v tvoji koži.”

Deklica se veselo nasmehne, pa pravi: “Res je, pa saj veš, da na to ni misliti.”

“Zakaj pa ne? Kaj meniš, da mora Janko ravno kovač ostati? Vaš Jožek se tako ne bo nikoli ženil. In dom boš imela ti, nihče drugi. Oče so tudi že stari in bolehave, mati se bodo naveličali, in mislim, da ni več čaleč čas, da bodo jeli snubači hoditi okrog vaše hiše.”

“Barba, Barba! Ti si poredna,” reče deklica. Toda besede deklinje so ji bile po volji.

Barba je gledala izpod čela in opazovala Rebrovo Miciko.

“Le drži se Jankota, ne bo ti žal, Micek!”

“Pojdi no, pojdi! Kaj misliš, da ne vem, da me ikušaš? To ni nobena skrivnost, da bode vaša Rezika vzela Jankota.”

“Kdo je to rekel?”

“Saj vsi ljudje govore o tem.”

“Ljudje že govore, pa se motijo. Le zapomni si, dekle, da Barba več ve kakor ljudje.”

In dekla prestane s pranjem, se nasloni na perilnik, ter zašepče deklici:

“Micek! Jaz ti to povem, da Rezika nikoli ne bo Jankotova. Čmok vse ve in ve tudi to, kar jaz vem. Čmok ima veliko moč in vem dobro, da on hoče, da bode Janko tvoj!”

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Pri dividiranju.

“Otroci, imam vas za prašati nekaj vprašanj glede deljenja ali dividiranja”, pravi stari vaški učitelj, ter nadaljuje: “Vzemimo, da bi imel jaz v roki kos govejega mesa in ga razrežem na 16. delov. Kako bi Vi imenovali te kose?”

“Šestnajstinke!” zakliče neki deček izza klopi.

Dobro! In ako bi jih razrezal te koščke še vsacega na polovico, kako bi imenovali te kosce potem, ko bi bili ti koščki razrezani na polovico?”

Globoka tišina vlada v razredu. Naposled se oglasi neki deček: “Jaz bi imenoval te koščke zrezano meso!”

* * *

To je bilo nekje.

Neki priletel vdovec tesar po poklicu s petimi otroki, se je oženil z vdovo, ki je imela šestero otrok. Njuni zakon je Bog zopet blagoslovil, da sta jih dobila še pet. Tako, sta jih imela skupaj 16. cele pol kompanije.

Neki večer zašliši oče neko vpitje na dvorišču. Stopi ven, da bi otroke pomiril. Ko se vrne v hišo pravi ženi: “Ti stara! Tvoji in moji otroci, tepejo najine otroke!”

SLUŽBO DOBI

pošteno dekle za splošno hišno delo s pranjem. Vpraša se naj osebno ali po telefonu pri:

Mrs. B. Wenstock.

1050 North Ashland Ave.

Phone: Monroe 3006.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Vsem našim cenjenim naročnikom in dobrotnikom naših listov, kakor tudi vsem rojakom v Clevelandu in državi Ohio, naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Frank Zupančič, ki je pooblaščen pobirati naročnino za vse naše tri liste, oglase in vsa druga naročila, ki so v zvezi z našimi listi. Vsem našim naročnikom in blagim dobrotnikom, kakor tudi vsem rojakom, ga najtopleje priporočamo in prosimo, da grejo Mr. Frank Zupančiču na roke v vseh ozirih pri njegovem delu za katoliški tisk. Pomagajte mu širiti naše liste!

Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

J. KOSMACH.

1804 W. 52nd St., Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevečnam barvanje hiš zunaj in notraj, pokladam stenaki papir. Najbolje delo, najnižje cena. Rokaji obrnite se vstrelj na svojem rojaku!

SLOVENSKI FANTJE V CHICAGO!

Telovadno in izobraževalno društvo “OREL”

Vas uljudno vabi v svoj krog! Če hočete imeti veliko zabave in telovadbe, pridružite se nam! “Orel” telovadi vsaki ponedeljek in vsako sredo večer v cerkveni dvorani Sv. Štefana. Pridite nas obiskat!

Silvester Hrastar, načelnik. Ant. Bogolin, podnačelnik.

SLOVENSKA DEKLETA V CHICAGO!

Telovadno in izobraževalno in tamburaško društvo “ORLIČE”

vas uljudno vabijo v svoj krog. Tu boste našle veliko zabave in razvedrila. Učimo se telovadbe in godbe! Pridite nas obiskat! Telovadbo imamo vsaki četrtek zvečer v cerkveni dvorani sejo vsaki prvi in tretji torek.

Julia Kochevar, predsednica; Mary Kochevar, podpredsednica; Cirila Kušar, tajnica; Ana Tomasin, blagajnica.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

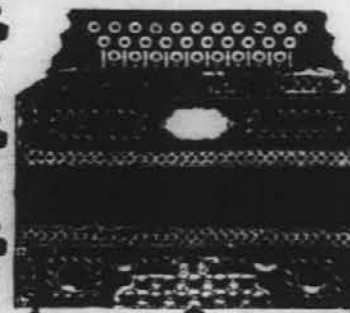
si lahko kupite pri pas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črevlje, klobuke, spodnje obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črevlje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črevlje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črevlje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za “VAŠ DENAR”!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

POZOR IGRALCI HARMONIK!

Stem odgovarjam na več pisem, da še vedno izdelujem in popravljam harmonike in to stalno od l. 1894, vedno v Clevelandu, O. Medtem časom se nisem za nobeno drugo delo prijel. Kupujem in prodajam tudi že rabljene harmonike ali pa jih sprejemem v zameno. Za nadaljna pojasnila pišite, predno odaste drugam naročilo na:

JOHN WENZEL,

1017 E. 62nd Street, Cleveland, Ohio

BREZ UČITELJA se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prv idel: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrti del: Pogovori iz vsakdanjega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljanski papir.

V besednjaku je natančno pojasnjeno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozijeje. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.